

B&W Adviesnota

Onderwerp	Intrekken regionale bestuursafspraken POL en regionale visies/POL-uitwerkingen
Zaaknummer	Z25000668
B&W datum	18 maart 2025
Naam steller	Medewerker team Ruimtelijke Ontwikkeling
Teammanager	Teammanager team Ruimtelijke Ontwikkeling
Portefeuillehouder	Daan Janssen

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, met Daan Janssen op 10 maart 2025

Openbaarheid

Ja, per direct.

Bevoegd orgaan

Raad

Ter advisering aanbieden aan Commissie Wonen

Advies

1. Intrekken van de regionale bestuursafspraken POL.
2. Aan de raad voorstellen om de regionale visies/POL-uitwerkingen Bedrijventerreinen, Kantoren, Detailhandel, Vrijetijdseconomie, Land- en tuinbouw alsmede het Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader in te trekken.

Inleiding

In december 2014 heeft Provinciale Staten het Provinciaal omgevingsplan Limburg (POL2014) vastgesteld met de opgave om in regionaal verband een aantal thema's verder uit te werken. Op dat moment was er namelijk behoefte aan meer sturing op kwaliteit om zo de voorraad aan plannen - vaak niet afgestemd op de behoefte - terug te dringen. Om hier invulling aan te geven is in het POL2014 het instrument 'dynamisch voorraadbeheer' geïntroduceerd. De Noord-Limburgse gemeenten hebben dit samen met de provincie opgepakt onder regie van het portefeuillehoudersoverleg Ruimtelijk Domein (PHO Ruimte) door een zevental regionale visies te ontwikkelen op het gebied van Wonen, Bedrijventerreinen, Kantoren, Detailhandel, Vrijetijdseconomie, Energie en Land- en tuinbouw. De regio heeft daar op eigen initiatief een Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader aan toegevoegd.

In april 2016 is deze samenwerking voor het eerst bekrachtigd door het tekenen van bestuursafspraken. Deze zijn in 2018 eenmalig geactualiseerd. De bestuursafspraken zijn gebaseerd op de hiervoor genoemde regiovisies en opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening.

Met het vaststellen van de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) in 2021 is afgesproken dat op basis van een evaluatie bekeken zou worden welke afspraken in de nieuwe Omgevingsverordening overgenomen zouden moeten worden. In 2022 heeft deze evaluatie plaatsgevonden. Uit de evaluatie is gebleken dat de regionale bestuursafspraken en de visies zijn verouderd omdat

inmiddels de ambities zijn behaald of ingehaald door de actualiteit en in een enkel geval vervangen door nieuwe visies.

Mede gezien de actuele vraagstukken op het gebied van wonen, de transitie in het landelijk gebied en economische ontwikkelingen trekken we, als regiogemeenten, nu de conclusie dat de bestuursafspraken voor een belangrijk deel zijn nagekomen en dat het onderliggende instrumentarium niet meer actueel is. Nu ook de POVI2021 (en in het verlengde daarvan ook de Omgevingsverordening) herijkt wordt, is in het regionaal portefeuillehoudersoverleg Ruimte afgesproken om gezamenlijk de bestuursafspraken (bevoegdheid colleges) formeel in te trekken.

Het intrekken van de regionale visies is bevoegdheid van de gemeenteraden. In het bijgevoegde raadsvoorstel wordt de Raad gevraagd om de volgende visies in te trekken:

- Regionale visie Vrijtijdseconomie Noord-Limburg (2017)
- Regionale visie Bedrijventerreinen Noord-Limburg (2017)
- Regionale visie Kantoren Noord-Limburg (2017)
- Regionale Detailhandelsvisie Noord-Limburg (2017)
- Regionale visie Energie Noord-Limburg (2018)
- Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader landelijk gebied Noord-Limburg (2019)
- Regionale visie Land- en tuinbouw Noord-Limburg (2019).

Ook aan de andere gemeenteraden van Noord-Limburg wordt gevraagd om deze visies en kaders in te trekken. De Regionale woonvisie is in 2020 geactualiseerd en wordt derhalve niet ingetrokken.

Beoogd resultaat

Met het intrekken van verouderde afspraken en beleidsstukken zijn alleen onze actuele beleidskaders rechtsgeldig. Het draagt bij aan heldere beleidsinformatie en sluit beter aan op de lopende ontwikkelingen.

Argumenten

1. Het intrekken van de verouderde afspraken en beleidsdocumenten schept duidelijkheid.

De verouderde beleidskaders zijn formeel gezien nog steeds geldig. Dit betekent dat bij de planontwikkeling nog steeds hieraan getoetst moet worden. In een aantal gevallen is dit verouderde beleid zelfs tegenstrijdig met andere beleidsstukken die uw raad later heeft vastgesteld. Dit wordt voorkomen door het verouderde beleid in te trekken.

2. Dit besluit heeft geen beleidsmatige consequenties.

Juridisch is uitgezocht dat met het intrekken van verouderd beleid geen beleidslacunes ontstaan die tot problemen of onduidelijkheden kunnen leiden. Al het beleid dat we intrekken is of niet meer actueel of op een andere manier geborgd, onder andere in onze omgevingsvisie en onze omgevingsprogramma's.

3. Intrekking doet geen afbreuk aan onze regionale samenwerking.

De regionale visies hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de samenwerking in de regio. Deze samenwerking blijven we graag continueren, maar hoeft niet noodzakelijkerwijs in bestuursafspraken en/of beleidsdocumenten worden vastgelegd. In lijn met het gedachtengoed vanuit de Omgevingswet, waaronder het werken als één overheid, vindt daarnaast ook afstemming van initiatieven en plannen plaats via de omgevingstafels.

Kanttekeningen of risico's

Geen.

Communicatie

Het raadsbesluit zal worden gedeeld met alle regiogemeenten en de provincie Limburg.

Financiële gevolgen

Niet van toepassing.

Vervolgtraject besluitvorming

Het raadsbesluit wordt gepubliceerd.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Concept collegebesluit.
2. Raadsvoorstel.
3. Concept raadsbesluit.
4. Evaluatie bestuursafspraken.

Naslagwerk

1. Bestuursafspraken POL-uitwerkingen Noord-Limburg (2018).
2. Regionale visies/POL-uitwerkingen Noord-Limburg (2017-2019).

Onderwerp

Intrekken regionale bestuursafspraken POL

Datum 18 maart 2025

Pagina 1 van 1

Het college van burgemeester en wethouders van Venray,

overwegende, dat

uit de evaluatie is gebleken dat de regionale bestuursafspraken POL zijn verouderd, behaald of ingehaald door de actualiteit;

besluit:

De regionale bestuursafspraken POL (2018) in te trekken.

18 maart 2025

Burgemeester en wethouders van Venray,

De burgemeester,

De gemeentesecretaris,

M.C. Uitdehaag

E.G.J. Voorn

Onderwerp Intrekken regionale visies/POL-uitwerkingen

Zaaknummer		Steller	Medewerker team Ruimtelijke Ontwikkeling
		Team	Ruimtelijke Ontwikkeling
Raad datum	13 mei 2025	Teammanager	Teammanager Ruimtelijke Ontwikkeling
		Portefeuillehouder	Daan Janssen

Openbaarheid

Ja, per direct.

Ter advisering/kennisneming/bespreking

Ter advisering

Voorstel

De volgende regionale visies /POL-uitwerkingen in te trekken:

- Regionale visie Vrijetijdseconomie Noord-Limburg (2017),
- Regionale visie Bedrijventerreinen Noord-Limburg (2017),
- Regionale visie Kantoren Noord-Limburg (2017),
- Regionale Detailhandelsvisie Noord-Limburg (2017),
- Regionale visie Energie Noord-Limburg (2018),
- Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader landelijk gebied Noord-Limburg (2019),
- Regionale visie Land- en tuinbouw Noord-Limburg (2019).

Raadsvoorstel

Inleiding

Uw raad heeft in de periode 2017-2019 een aantal regiovisies vastgesteld als uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL2014). Op basis van deze visies hebben provincie en de gemeenten in Noord-Limburg bestuursafspraken gemaakt over de wijze waarop de visies worden vertaald in het lokaal beleid en worden geborgd in de Provinciale Omgevingsverordening. Met het vaststellen van de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) in 2021 is afgesproken dat op basis van een evaluatie bekeken zou worden welke afspraken in de nieuwe Omgevingsverordening overgenomen zouden moeten worden. In 2022 heeft deze evaluatie plaatsgevonden. Uit de evaluatie is gebleken dat de regionale visies verouderd zijn omdat inmiddels de ambities zijn behaald of ingehaald door de actualiteit.

Met dit voorstel vragen wij uw Raad om de volgende visies en kaders in te trekken:

- Regionale visie Vrijtijdseconomie Noord-Limburg (2017)
- Regionale visie Bedrijventerreinen Noord-Limburg (2017)
- Regionale visie Kantoren Noord-Limburg (2017)
- Regionale Detailhandelsvisie Noord-Limburg (2017)
- Regionale visie Energie Noord-Limburg (2018)
- Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader landelijk gebied Noord-Limburg (2019)
- Regionale visie Land- en tuinbouw Noord-Limburg (2019).

Ook aan de andere gemeenteraden van Noord-Limburg wordt gevraagd om deze beleidsstukken in te trekken. De Regionale woonvisie is in 2020 geactualiseerd en wordt derhalve niet ingetrokken.

Beoogd resultaat

Met het intrekken van verouderde beleidsstukken zijn alleen onze actuele beleidskaders rechtsgeldig. Het draagt bij aan heldere beleidsinformatie en sluit beter aan op de lopende ontwikkelingen.

Argumenten

1. De regionale visies zijn verouderd.

Ten tijde van de opstelling van het POL2014 was er behoefte aan meer sturing op kwaliteit om zo de voorraad aan plannen - vaak niet afgestemd op de behoefte - terug te dringen. Om hier invulling aan te geven is in het POL2014 het instrument 'dynamisch voorraadbeheer' geïntroduceerd. De Noord-Limburgse gemeenten hebben dit principe samen met de provincie verder uitgewerkt in een zevental regionale visies op het gebied van Wonen, Bedrijventerreinen, Kantoren, Detailhandel, Vrijtijdseconomie, Energie en Land- en tuinbouw. De regio heeft daar op eigen initiatief een Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader aan toegevoegd. Met het vaststellen van de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) in 2021 is het POL2014 en het instrument 'dynamisch voorraadbeheer' komen te vervallen. Mede gezien de actuele vraagstukken op het gebied van wonen, de transitie in het landelijk gebied en economische ontwikkelingen is dan ook gebleken dat de regionale visies en het daarin opgenomen instrumentarium niet meer actueel zijn.

2. Het intrekken van verouderde beleidsdocumenten schept duidelijkheid.

De verouderde beleidskaders zijn formeel gezien nog steeds geldig. Dit betekent dat bij de planontwikkeling nog steeds hieraan getoetst moet worden. In een aantal gevallen is dit verouderde beleid zelfs tegenstrijdig met andere beleidsstukken die uw raad later heeft vastgesteld. Dit wordt voorkomen door het verouderde beleid in te trekken.

Raadsvoorstel

3. Dit besluit heeft geen beleidsmatige consequenties.

Juridisch is uitgezocht dat met het intrekken van verouderd beleid geen beleidslacunes ontstaan die tot problemen of onduidelijkheden kunnen leiden. Al het beleid dat we intrekken is of niet meer actueel of op een andere manier geborgd, onder andere in onze omgevingsvisie en onze omgevingsprogramma's.

4. Intrekking doet geen afbreuk aan onze regionale samenwerking.

De regionale visies hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de samenwerking in de regio. Deze samenwerking blijven we graag continueren, maar hoeft niet noodzakelijkerwijs in beleidsdocumenten worden vastgelegd. In lijn met het gedachtengoed vanuit de Omgevingswet, waaronder het werken als één overheid, vindt daarnaast ook afstemming van initiatieven en plannen plaats via de omgevingstafels.

Kanttekeningen en risico's

Geen.

Communicatie

Het raadsbesluit zal worden gedeeld met alle regiogemeenten en de provincie Limburg.

Financiële gevolgen

Niet van toepassing.

Vervolgtraject besluitvorming

Het raadsbesluit wordt gepubliceerd.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Concept raadsbesluit.

Naslagwerk

Regionale visies/POL-uitwerkingen Noord-Limburg.

Onderwerp

Intrekken regionale visies/POL-uitwerkingen

Datum 13 mei 2025

Pagina 1 van 1

De raad van Venray,

gelezen het advies van B en W van 18 maart 2025,

gelezen het advies van de commissie Wonen van 15 april 2025,

besluit:

De volgende regionale visies /POL-uitwerkingen in te trekken:

- Regionale visie Vrijtijdseconomie Noord-Limburg (2017),
- Regionale visie Bedrijventerreinen Noord-Limburg (2017),
- Regionale visie Kantoren Noord-Limburg (2017),
- Regionale Detailhandelsvisie Noord-Limburg (2017),
- Regionale visie Energie Noord-Limburg (2018),
- Regionaal Ruimtelijk Kwaliteitskader landelijk gebied Noord-Limburg (2019),
- Regionale visie Land- en tuinbouw Noord-Limburg (2019).

Aldus besloten in de openbare vergadering van 13 mei 2025

De griffier,

S.A. Boere

Begeleidende notitie - evaluatie regionale bestuursafspraken Limburg

Achtergrond

Voorliggend rapport bevat een evaluatie van de regionale bestuursafspraken (uit 2014/15 en geactualiseerd in 2017/18). De evaluatie is gericht op het functioneren van de bestuursafspraken als instrument ter uitwerking van de ambities van het Provinciaal Omgevingsplan 2014 (POL2014) en de regio's. Met de overgang van POL2014 naar de Omgevingsvisie Limburg (vastgesteld in oktober 2021) is aangekondigd om de bestuursafspraken opnieuw tegen het licht te houden en te starten met een evaluatieronde.

De evaluatie is uitgevoerd in samenwerking tussen gemeenten en provincie. In de periode mei – september 2022 heeft een schriftelijke en mondelinge evaluatie plaatsgevonden in regionale ambtelijke werk-/themagroepen, alsmede binnen de provinciale organisatie. Een overzicht van de betrokken werk-/themagroepen en de evaluatievragen zijn te vinden in bijlage 2 en 3.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen zijn vertaald in bijgaand evaluatieverslag en zijn in november/december 2022 geagendeerd en aangevuld op basis van bespreking in de ambtelijke RO werkgroepen in de Noord-, Midden- en Zuid-Limburg. Het volledige verslag is te vinden in bijlage 1.

Conclusies

Regionale bestuursafspraken hebben in de periode 2014 - heden een belangrijke functie vervuld in de gemeente-overstijgende beleidsvorming, -uitvoering en het versterken van de regionale samenwerking en het 'regionale denken'. Gezien de toegevoegde waarde van deze samenwerking wordt waarde gehecht aan het voortzetten van regionale samenwerking en –afstemming.

De bestuursafspraken grotendeels zijn uitgevoerd, vertaald in het afgesproken instrumentarium dan wel niet meer actueel en urgent zijn. De afspraken betreffen:

- Opstellen en actualiseren van regionale (structuur)visies
- Vormgeven dan wel uitbouwen van regionale afstemming
- Het onderzoeken, inrichten of continueren van beleidsmonitoring
- Losse, thematische projectafspraken

Op basis van actualiteit, prioritering of achterhaalde urgentie is ook een gedeelte van bovenstaande afspraken niet of niet volledig uitgevoerd. Oorzaken zijn onder andere prioritering van actuele werkzaamheden, veranderende opgaven, de (geringe) afdwingbaarheid van de afspraken wisselingen in ambtelijke en bestuurlijke bezetting. De huidige bestuursafspraken worden niet gezien als het geijkte instrument om (indien het toch noodzakelijk wordt geacht) om uitvoering van niet uitgevoerde afspraken alsnog in gang te zetten.

Gezien de belangrijke rol die gezamenlijke bestuursafspraken in de afgelopen periode hebben gehad, wordt geconcludeerd dat het instrument ook in de toekomst van toegevoegde waarde kan zijn. Echter, het is gezien de ontwikkelingen (waaronder uitvoering programma NOVEX) te vroeg om de inhoud en scope van nieuwe afspraken te bepalen en de inzetbaarheid van het instrument bestuursafspraken nu al vast te leggen. Ervaringen die in de afgelopen periode zijn opgedaan zijn opgehaald. Deze kunnen in geval van het opstellen van nieuwe afspraken worden meegenomen om de inzetbaarheid en uitvoerbaarheid van bestuursafspraken ten goede te komen.

Aanbevelingen voor vervolgproces

Uit de evaluatie volgen een aantal aanbevelingen. Wij vragen u om kennis te nemen van de conclusies en aandachtspunten, en in te stemmen met onderstaande aanbevelingen ten behoeve van het vervolgproces.

Conclusie

1. Gezamenlijk te concluderen dat de bestuursafspraken grotendeels zijn uitgevoerd, doorvertaald zijn in het afgesproken instrumentarium dan wel niet meer actueel en urgent zijn. Aanvullend te concluderen dat er een blijvende toegevoegde waarde wordt gezien, en waarde wordt gehecht aan, het voortzetten van regionale samenwerking en –afstemming.

Vervolgproces

2. **A.** Per thema (regiogroep) te bespreken of huidige inhoudelijk relevante afspraken die van belang zijn voor het voortzetten van de regionale samenwerking en momenteel enkel in de bestuursafspraken staan (dus nog geen verankering in ander instrumentarium hebben gekregen) alsnog doorvertaling in een daarvoor geschikt instrument behoeven. Waar nodig deze verankering door te voeren.

B. Aansluitend de huidige regionale bestuursafspraken (2017/18) gezamenlijk in te trekken.

C. Vervolgens ook de regionale bestuursafspraken (2017/18) los te koppelen van de provinciale omgevingsverordening bij de eerstvolgende aanvulling van de omgevingsverordening.
3. De toekomstige inzet van het instrument bestuursafspraken te bezien in het licht van de nieuwe opgaven (en ander in te zetten/ingezet instrumentarium). Hiervoor het proces van het programma NOVEX te volgen en in de fase van het komen tot ruimtelijke arrangementen, regionale ontwikkelperspectieven, gezamenlijk te bespreken of bestuursafspraken als aanvullend instrument behulpzaam kunnen zijn (voorzien einde 2023 volgens huidige planning Rijk).

Aandachtspunten

4. Kennis te nemen van de aandachtspunten zoals benoemd paragraaf 2.2. en deze mee te nemen indien er in het vervolg gekozen worden tot het inzetten van het instrument bestuursafspraken of andere vormen van samenwerking(afspraken).

Bijlage 1: evaluatieverslag regionale bestuursafspraken

Inleiding

In 2014 is het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL2014) vastgesteld. Voor de uitvoering van de ambities uit het POL2014 is de samenwerking met regio's voortgezet en zijn in regionaal verband met gemeenten bestuursafspraken gemaakt, die waar nodig mee bewegen met de maatschappelijke behoefte en de initiatieven die daaruit voortkomen in gemeenten en regio's.

Bij het opstellen van de bestuursafspraken in 2015 is uitgegaan van een zesjarige jaar doorlooptijd van de afspraken en is aangeven¹ de focus te leggen op de thema's wonen, werklocaties (bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel), vrijetijdseconomie, energie en landbouw / landelijk gebied (in verband met de RES processen zijn afspraken over het thema energie niet meer van toepassing en zijn derhalve niet geëvalueerd). Ook is beschreven dat de afspraken in elk geval moeten gaan over: het hanteren van de POL-principes (waaronder dynamisch voorraadbeheer) in gemeentelijk beleid en ruimtelijke plannen, regionale afstemming van initiatieven boven een bepaalde omvang, flexibiliteit, hoe te handelen bij geconstateerde afwijkingen van de bestuursafspraken, en gezamenlijke monitoring.

Dit heeft in 2015 geleid tot regionale bestuursafspraken in de drie regio's (Noord-, Midden- en Zuid-Limburg) en een actualisatie van de afspraken in 2017/18.

Indeling evaluatieverslag

Deel 1: mate van uitvoering van de afspraken

Het eerste deel van het evaluatieverslag richt zich op de mate waarin de gemaakte regionale bestuursafspraken (d.w.z. de geactualiseerde afspraken 2017/2018) tot uitvoering zijn gekomen. Het gaat om (1) algemene bevindingen en (2) bevindingen over de uitvoering van vier typen gemaakte afspraken (zie onderstaand schema). Het betreft afspraken over het opzetten en/of uitvoeren van:

Regionale (structuur)visies	Regionale afstemming	Monitoring	Losse projectafspraken
<ul style="list-style-type: none">Voorbeeld: door gemeenten en Provincie wordt gezamenlijk een visie [thema x] opgesteld, inclusief nadere spelregels en instrumenten voor dynamisch voorraadbeheer.	<ul style="list-style-type: none">Voorbeeld: regionale afstemming is de norm. Initiatieven voor ruimtelijke ontwikkelingen met een bovenlokale impact op de thema's waar deze afspraken betrekking op hebben, worden regionaal afgestemd en indien relevant ook bovenregionaal.	<ul style="list-style-type: none">Voorbeeld: komen tot een gezamenlijk voorstel voor monitoringssysteem	<ul style="list-style-type: none">Voorbeeld: samenwerking aan traject vitalisering verblijfsrecreatieOpstellen en uitvoering geven aan thematisch actieplan/programma

Een inhoudelijk overzicht van de bestuursafspraken (2017/18) is te vinden in bijlage 3

Deel 2: vooruitblik en aandachtspunten inzetbaarheid bestuursafspraken

Het tweede deel van het verslag blikt vooruit naar de inzetbaarheid van het instrument bestuursafspraken in het licht van de huidige ontwikkelingen. Daarnaast zijn tijdens de evaluatie diverse ervaringen en leerpunten gedeeld die invloed hebben gehad op de uitvoerbaarheid van de afspraken. Deze inbreng is verwerkt in een overzicht van aandachtspunten indien het instrument bestuursafspraken ingezet wordt in de toekomst.

Deel 3: conclusies en aanbevelingen

Op basis van de bevindingen en conclusies in deel 1 en 2 volgen een viertal aanbevelingen.

¹ GS brief 'bestuursafspraken POL2014' en bijlagen, 3 maart 2015

Deel 1 evaluatieverslag: uitvoering van de afspraken

1.1. Algemene bevindingen

Versteviging van de regionale samenwerking

De bestuursafspraken hebben in de periode 2014 - heden een belangrijke functie vervuld in de gemeente-overstijgende beleidsvorming, -uitvoering en het versterken van de regionale samenwerking en het 'regionale denken'. Er is doorgebouwd aan een regionale samenwerking.

Positieve effecten van de bestuursafspraken betreffen:

- aandacht voor regionale aandachtspunten en ruimte voor regionaal maatwerk;
- versterking van de regionale ruimtelijke kwaliteit en identiteit;
- structurele uitwisseling van actuele ontwikkelingen, kennis en ervaringen;
- provinciebrede netwerkvorming en -onderhoud.

In de reacties wordt ook benadrukt dat regionale samenwerking aansluit bij de wijze van samenwerking die ook in de toekomst meer van ons gevraagd zal worden (o.a. gebiedsgericht en integraal werken aan opgaven), aansluit bij de basisgedachte van de Omgevingswet en het Rijksprogramma NOVEX.

Urgentie en actualiteit is verminderd

Bij het opstellen van regionale bestuursafspraken in 2015 gold een gezamenlijk urgentie, koers en doelstelling. De bestuursafspraken hebben met name in het begin geleid tot een gezamenlijke uitvoering. Echter, door de veranderende opgaven, wisselingen in ambtelijke en bestuurlijke bezetting, geringe afdwingbaarheid van de afspraken en prioritering van actuele werkzaamheden zijn, ondanks de actualisatie in 2017/18, zowel de urgentie en doelstelling, maar ook de toepassing van de bestuursafspraken deels verouderd. Afspraken zijn daardoor niet uitgevoerd, niet altijd meer actueel en kunnen soms juist, in geval van strikte naleving, gewenste nieuwe ontwikkelingen in de weg zitten. In de paragraaf '*aandachtspunten inzetbaarheid van het instrument bestuursafspraken*' wordt nader ingegaan op aspecten die invloed hebben op de uitvoerbaarheid van gemaakte afspraken.

1.2. Afspraken over regionale (structuur)visies

Bestuursafspraken betreffende het opstellen van een regionale (structuur)visie zijn in onderlinge samenwerking uitgevoerd. Regionale visies zijn vrijwel overal door de betreffende gemeenten in de regio vastgesteld door de gemeenteraden en hebben daarmee een formele basis gelegd voor de verdere regionale samenwerking en uitvoering. Bij de actualisering van de bestuursafspraken in 2017/18 is bevestigd gezamenlijk uitvoering te geven aan de visies daar waar deze zijn vastgesteld.

Visiedocumenten hebben een uitvoeringsparagraaf. Daarmee is de uitvoering geborgd in het betreffende document. Het feit dat ook in de bestuursafspraken is benoemd dat gezamenlijk uitvoering wordt gegeven aan de visies is een (overbodige) herbevestiging van de samenwerking op dit gebied. Bewaking van de uitvoering, actualisering (dan wel het intrekken) van de visies ligt daarmee in de regio en is niet meer gebonden aan het wel of niet bestaan van bestuursafspraken.

Conclusie: de bestuursafspraken zijn op dit onderdeel uitgevoerd. Continuering van de gezamenlijke uitvoering is nu een aandachtspunt. Het bewaken van het volgen van de beleidscyclus ligt in de regio (groepen).

1.3. Afspraken over regionale afstemming

In de bestuursafspraken zijn, zowel overkoepelend, als voor de individuele thema's, afspraken gemaakt over het afstemmen van ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij zijn afspraken vastgelegd over de wijze van regionaal afstemmen (ambtelijke en bestuurlijke route) en over afbakening van het type initiatief (afhankelijk van grootte en regionale impact) dat in aanmerking komt voor regionale afstemming. Deze afspraken zijn bij de actualisering in 2017/18 verder in de teksten van de bestuursafspraken uitgewerkt, in afsprakenkaders verwerkt, dan wel in de regionale (structuur)visies vastgelegd. De meerwaarde van regionale afstemming wordt per regio, thema en persoon verschillend ervaren. Een deel van de personen ziet een duidelijke meerwaarde. Een ander deel ervaart de stap van afstemming (deels) als hindernis. Een overzicht van de ervaringen betreft:

Ervaren meerwaarde

- Mogelijkheid tot collegiale advisering
- Een totaalbeeld opbouwen en behouden van ontwikkelingen in de regio
- Kennis opbouw en ervaringen delen
- Het in een vroegtijdig stadium kunnen signaleren van onwenselijke initiatieven (die wellicht dan niet eens meer regionaal besproken hoeven te worden)
- Gezamenlijk standpunt bepalen rond (grote) initiatieven met een regionale impact

Ervaren hindernissen

- Afstemmingskaders zijn soms onvoldoende flexibel en hebben niet altijd meebewogen met nieuwe ontwikkelingen
- Initiatieven die buiten de invloedssfeer liggen van andere gemeenten en/of minimale regionale impact hebben worden soms ook (onnodig) voorgelegd ter bespreking
- Regionale afstemming kan wringen met lokale (bestuurlijke) autonomie
- Elkaar aanspreken op niet wenselijke initiatieven gebeurt, maar heeft soms geen directe of weinig gevolgen op aanpassing of voortgang van een initiatief, afhankelijk van het thema
- Er wordt vaak vanuit sectorale visies gekeken, terwijl een integrale afweging nodig is en meerwaarde kan bieden

Naast de ervaren toegevoegde waarde en hindernissen is de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan regionale afstemming ook afhankelijk van het thema en frequentie van geschikte casussen dat zich voor afstemmingsoverleggen aandient. Daarom wordt logischerwijs, mede door het opdoen van ervaringen sinds 2015, anders invulling gegeven aan de manier van afstemming binnen de verschillende thema's (structureel wél tot het niet meer afstemmen). Het periodiek tegen het licht houden van het verloop van afstemming is daarom van belang om binnen de afzonderlijke thema's en regio's uit te voeren. De daaruit volgende conclusie over het aanscherpen, voortzetten of loslaten van afstemming is daardoor geen beslissing die provinciebreed voor alle thema's hetzelfde zal zijn.

Conclusie: bestuursafspraken hebben regionale afstemming vorm gegeven, dan wel uitgebouwd. Daarmee zijn de afspraken op dit onderdeel uitgevoerd. Afspraken zijn nu niet eenduidig, op dezelfde plekken vastgelegd (bijv. visie, kaders of bestuursafspraken document zelf). Dit bemoeilijkt de herijking van afspraken. Er wordt een blijvende toegevoegde waarde gezien, en waarde gehecht aan, het voortzetten van regionale samenwerking en –afstemming (dit kan ook regio overstijgend zijn). Belangrijk is dat de uitgewerkte afstemmingsafspraken ergens zijn geborgd en vervolgens binnen regio en themagroepen periodiek herijkt kunnen worden. E.e.a. ook in relatie tot samenwerkingsvormen onder de Omgevingswet. De huidige afspraken sluiten namelijk niet meer aan bij de samenwerkingsvormen onder de Omgevingswet.

1.4. Afspraken over monitoring

Het belang van monitoring (het beheren en gebruiken van dezelfde data) wordt in de bestuursafspraken voor alle thema's beschreven. Een afspraak die voor alle thema's is gemaakt, is dan ook de verkenning, het opzetten en/of bewaken van de goede uitvoering van monitoring. Voor een goede regionale samenwerking is informatie de basis. Het is van belang om ervoor te zorgen dat eenieder regionaal (en provincie-breed) over de zelfde informatie beschikt en dezelfde informatie inzet voor het maken van beleid of het afstemmen van keuzes rond initiatieven.

Daar waar reeds een goede informatiebasis lag, is deze gecontinueerd. Voor thema's waar sprake was van het opzetten van een overkoepelende monitoring, is deze in vele gevallen niet (volledig) uitgevoerd. De oorzaak lag deels bij het gebrek aan scherpte in de afspraakformulering, het elkaar niet aanspreken op de naleving van de afspraak en eigen prioritering. De complexiteit van het onderwerp monitoring in combinatie met het onvoldoende rekening houden met benodigde capaciteit, middelen en doorlooptijd hebben invloed gehad op de uitvoerbaarheid van de afspraken. Urgentere werkzaamheden kregen hierdoor op den duur de voorrang en partners hebben elkaar niet aangesproken op uitvoering van de afspraken.

In de reacties wordt benadrukt dat monitoring nu en in de toekomst een belangrijke benodigde basis/randvoorwaarde is voor de continuering en het verder versterken van het 'regionale denken en doen' en het maken van gezamenlijke (beleids)keuzes.

Conclusie: monitoringsacties zijn breed geagendeerd en acties zijn benoemd. Deze zijn slechts deels uitgevoerd. Daar waar dat niet zo is, is niet de verwachting dat deze via de huidige bestuursafspraken alsnog worden uitgevoerd. Echter, monitoring is de basis voor een goede regionale samenwerking. De noodzaak blijft en wordt alleen maar groter.

1.5. Overige losse afspraken

Het laatste inhoudelijke onderdeel betreft overige project- of procesafspraken uit de bestuursafspraken 2017/18. Deels betreft het afspraken die een herbevestiging zijn van het gezamenlijk uitvoering geven aan reeds vastgelegde afspraken in visies of (uitvoerings-)kaders. Deels betreft het aanvullende afspraken (op basis van de actualiteit in 2017/18) die elders nog niet waren opgenomen.

Niet alle afspraken zijn in volledigheid uitgevoerd. De mate waarin uitvoering aan de afspraken is gegeven is, net als bij de afspraken over visies en afstemming, afhankelijk geweest van beschikbare capaciteit, middelen en doorlooptijd. Ook de formulering van de afspraak (concreet versus vergezicht) speelt hierin een rol.

Wat in alle gevallen geldt, is dat afspraken inmiddels zijn achterhaald door de actualiteit. Daardoor zullen verouderde afspraken die niet of deels zijn uitgevoerd, op basis van de achterhaalde urgentie, ook niet meer tot uitvoering gaan leiden.

Conclusie: overige, losse afspraken zijn deels uitgevoerd. Op basis van actualiteit en achterhaalde urgentie heeft het alsnog uitvoering geven aan niet uitgevoerde afspraken geen toegevoegde waarde.

2. Deel 2 evaluatieverslag: vooruitblik en aandachtspunten inzetbaarheid bestuursafspraken

2.1. Vooruitblik

Logischerwijs gaat op dit moment veruit de meeste aandacht uit naar de grote, landelijke opgaven voor de fysieke leefomgeving en de doorvertaling daarvan naar provincies, regio's en gemeenten.

Met de uitwerking van de Rijksprogramma's NOVEX en Mooi Nederland is niet alleen sprake van de wens om meer regie te voeren, maar wordt ook een duidelijk beroep gedaan op de onderlinge samenwerkingskracht van overheden. Het vraagt om een thema overstijgende én gemeentegrensoverschrijdende benadering. Ook de uitvoering van afspraken die zullen volgen uit het programma NOVEX en de overige thematische Rijks- en provinciale Programma's is een proces van aanpakken en samenwerken waarin alle partijen hun rol nemen. Ook de thematische uitwerking van opgaven, mogelijke verschuiving in rollen, taken en verantwoordelijkheden hebben invloed en kan verschillen met de huidige samenwerkingsvormen en gevraagde samenwerking onder de Omgevingswet.

Bij de uitvoering is het zaak om een gezamenlijke ambitie en doel te hebben en afspraken te maken over deze samenwerking. Regionale bestuursafspraken kunnen hier als instrument een rol in vervullen. Echter, het is van belang om dit instrument af te bakenen en in de context van andere bestaande, maar ook aankomende afspraken en instrumenten te plaatsen. Denk hierbij onder andere aan nog op te stellen ruimtelijke arrangementen tussen provincie en Rijk, maar ook uitwerkingen en afspraken op thematisch gebied (bijvoorbeeld de woondeals).

Conclusie: er is sprake van ontwikkelingen die mogelijk leiden tot regieverschuiving, afspraken tussen overheden en de inzet van verschillende instrumenten. Het instrument bestuursafspraken kan hier in de toekomst een rol vervullen. Het is, gezien de ontwikkelingen, te vroeg om de inhoud en scope van nieuwe afspraken te bepalen en de inzetbaarheid van het instrument bestuursafspraken nu al vast te leggen.

2.2. Aandachtspunten inzetbaarheid van het instrument bestuursafspraken

Uit de evaluatie komen, verspreid over de drie regio's en themagroepen, diverse aandachtspunten naar voren die invloed hebben gehad de uitvoerbaarheid van de bestuursafspraken. De meest voorkomende aandachtspunten zijn hieronder benoemd en geformuleerd als aandachtspunt voor de toekomst.

- *Rolverdeling en status van het instrument bestuursafspraken*
Bij het maken van afspraken is het van belang om vooraf de rol van gemeenten en provincie te bespreken, zowel intern bij de verschillende organisaties alsook tussen organisaties. Indien het uitgangspunt gelijkwaardigheid van alle partners is, dan dient zich dat ook te uiten in de (formulering van) de afspraken.
- *Juridische status en verhouding met ander instrumentarium (waaronder omgevingsverordening)*
Procesafspraken betreffende het gezamenlijk werken aan visies, collegiale advisering, kennisuitwisseling en netwerkvorming passen goed binnen het instrument bestuursafspraken. Indien afspraken worden gemaakt over de afstemming van initiatieven dan dient de positie en de afdwingbaarheid van deze adviezen vooraf helder beschreven te zijn en in perspectief te worden geplaatst ten opzichte van de andere beschikbare (formele) instrumenten (verordening, investeringsagenda's, enz).
Bij het opstellen van de bestuursafspraken is vooraf gekozen om de afspraken op te nemen in de provinciale Omgevingsverordening. Deze combinatie is gaandeweg de uitvoering in gevallen

onhandig gebleken. Bestuursafspraken worden als (gelijkwaardige) partners onder elkaar gemaakt. Een koppeling met de Omgevingsverordening zorgt weliswaar voor een zekere afdwingbaarheid tot naleving en heeft een preventieve werking, maar sluit niet goed aan bij het concept van een bestuursafpraak. Indien afdwingbaarheid vooraf een duidelijke wens of randvoorwaarde is dan is een directe borging in de verordening logisch en geen stapsgewijze verankering via een bestuursafpraak.

- *Formulering van afspraken*

Bij de formulering van de bestuursafspraken is per regio en thema deels gekozen voor maatwerk. Het maatwerk heeft zich geuit in afspraken die op inhoud en scherpheid uiteenlopen. Indien partijen het eens zijn over de inzet van de bestuursafspraken als instrument (zie ook vorig aandachtspunt) dan is het goed dat deze voldoen aan een vooraf overeengekomen format die de volgende onderdelen dekt:

- Baken afspraken af in tijd, rolverdeling en prioritering
- Formuleer in alle gevallen het eindproduct
- Draag vooraf zorg voor voldoende uitvoeringskracht (capaciteit en middelen)
- Leg vooraf reguliere evaluatiemomenten vast.
- Maak afspraken adaptief en flexibel.

- *Behoud overzicht van (bestuurlijke) overlegstructuren*

Beschrijf vooraf welke afspraken gekoppeld zijn aan welke (bestuurlijke) overlegstructuren. Zo is helder welke onderwerpen waar besproken worden en waar welke besluitvorming aan de orde is. Door de toename en verschuiving van opdrachten en opgaven is ook de (bestuurlijke) overlegstructuur op termijn gegroeid en gewijzigd. Dit heeft invloed op daaraan gekoppelde, toenemende werkdruk en kan voor onduidelijkheden over de geldende structuur zorgen. Het is daarom ook van belang om evaluatiemoment in te richten om overzicht en effectiviteit van de ingerichte structuren te bewaken.

Conclusie: in de periode 2014 - heden zijn ervaringen opgedaan die de inzetbaarheid en uitvoerbaarheid van bestuursafspraken, in geval van het opstellen van nieuwe afspraken, ten goede kunnen komen.

Deel 3 evaluatieverslag: Aanbevelingen ten behoeve van het vervolgproces

1. Gezamenlijk te concluderen dat de bestuursafspraken grotendeels zijn uitgevoerd, door vertaald zijn in het afgesproken instrumentarium dan wel niet meer actueel en urgent zijn. Aanvullend te concluderen dat er een blijvende toegevoegde waarde wordt gezien, en waarde wordt gehecht aan, het voortzetten van regionale samenwerking en –afstemming.
2. **A.** Per thema (regiogroep) te bespreken of huidige inhoudelijk relevante afspraken die van belang zijn voor het voortzetten van de regionale samenwerking en momenteel enkel in de bestuursafspraken staan (dus nog geen verankering in ander instrumentarium hebben gekregen) alsnog doorvertaling in een daarvoor geschikt instrument behoeven. Waar nodig deze verankering door te voeren.

B. Aansluitend de huidige regionale bestuursafspraken (2017/18) gezamenlijk in te trekken.

C. Vervolgens ook de regionale bestuursafspraken (2017/18) los te koppelen van de provinciale omgevingsverordening bij de eerstvolgende aanvulling van de omgevingsverordening.
3. De toekomstige inzet van het instrument bestuursafspraken te bezien in het licht van de nieuwe opgaven (en ander in te zetten/ingezet instrumentarium). Hiervoor het proces van het programma NOVEX te volgen en in de fase van het komen tot ruimtelijke arrangementen, regionale ontwikkelperspectieven, gezamenlijk te bespreken of bestuursafspraken als aanvullend instrument behulpzaam kunnen zijn (voorzien einde 2023 volgens huidige planning Rijk).
4. Kennis te nemen van de aandachtspunten zoals benoemd paragraaf 2.2. en deze mee te nemen indien er in het vervolg gekozen worden tot het inzetten van het instrument bestuursafspraken of andere vormen van samenwerking(afspraken).

Bijlage 2. Overzicht werk/themagroepen

Vanuit onderstaande groepen is mondelinge en/of schriftelijke inbreng voor de evaluatie geleverd.

Noord-Limburg

- RCO Landelijk gebied en Ruimte (schriftelijk)
- Wonen (schriftelijk)
- Vrijtijdseconomie (schriftelijk)
- Detailhandel bedrijven en kantoren gezamenlijk (schriftelijk)
- Land- en tuinbouw (schriftelijk)

Midden Limburg

- Regio-overleg Ruimte Midden-Limburg (8 juni 2022)
- SML Werkveld Wonen (mei 2022)
- SML Werkveld Economie (24 mei 2022)
- SML Werkveld Recreatie en Toerisme (24 mei 2022)

Zuid-Limburg

- Kerngroep Visie en Beleid, incl. thema Landbouw (sept 2022)
- Selectie opgaveteam NOVI Zuid-Limburg/themagroep Landschap, Nationaal Landschap Zuid-Limburg (schriftelijk)
- Werkgroep SVREZL (schriftelijk)
- Werkgroep Wonen (schriftelijk)
- Werkgroep Vrijtijdseconomie (13 juli 2022)

Provincie Limburg

- Team Beleid en Advies (14 juni 2022)
- Team Ruimte (31 mei 2022)
- Team Wonen (schriftelijk)

Bijlage 3. Evaluatievragen

Handreiking evaluatie per werkveld (t.b.v. regionale thema werkgroepen)

1. Terugblik: Hoe hebben de bestuursafspraken voor dit sectorale thema gefunctioneerd?
 - Met welk(e) doel(en) zijn de afspraken opgesteld? Inhoudelijk en/of procesmatig.
 - Hebben de afspraken bijgedragen aan het behalen daarvan?
 - Welke zaken uit de afspraken vinden we belangrijk of minder belangrijk?
 - Worden de afspraken nageleefd? Waarom wel/niet?

2. Vooruitblik: Wat willen we als regio met de bestuursafspraken voor dit sectorale thema?
 - Wat zien we als nut en noodzaak van bestuursafspraken?
 - Zijn de oorspronkelijke doelen nog actueel?
 - Zijn de regionale visies waarnaar in de bestuursafspraken verwezen wordt nog actueel?
 - Met welk(e) doel(en) maken we nieuwe afspraken?
 - Wat voor afspraken zijn hiervoor nodig (procesmatig en/of inhoudelijk)?
 - Wat betekent het huidige beleid (vanuit Rijk, Provincie en regio) voor de toekomstige bestuursafspraken (qua vorm en/of inhoud)?

Handreiking brede evaluatie (t.b.v. regiogroepen RO)

- Wat betekenen de nieuwe afspraken met het Rijk (horizontale/verticale sturing) voor de bestuursafspraken (qua vorm en/of inhoud)?
- Voor welke thema's bestaan er separate afspraken (bijv. RES)? Hoe verhouden deze zich tot bestuursafspraken?
- Voor welke onderwerpen is het wenselijk om nieuwe bestuursafspraken te maken? Welke onderwerpen (sectoraal en/of integraal) ontbreken nu?
- Hoe zit het met de onderlinge afstemming en samenhang tussen verschillende regionale visies? Zijn deze onderling versterkend of tegenstrijdig en waar blijkt dat uit?
- Hoe passen de bestuursafspraken binnen de nieuwe Omgevingswet (bijv. i.r.t. Omgevingstafels) en bijbehorende procesafspraken die in de regio worden gemaakt?
- Wat is de relatie tussen bestuursafspraken en processen als NOVI-gebied Zuid-Limburg en Panorama Zuid-Limburg?
- De Omgevingsverordening is een instrument om provinciale belangen voor verschillende thema's vast te leggen. Via bestuursafspraken kan (mits gekoppeld aan de omgevingsverordening) nadere invulling geven aan thema's en samenwerkingsafspraken. Waarvoor zetten we welk instrument in?
- Hoe borgen we de naleving van bestuursafspraken?
- Hoe zorgen we ervoor dat de bestuursafspraken actueel blijven?

Bijlage 4. Schematisch overzicht regionale bestuursafspraken (na actualisatie 2017/18)*

*beknopte weergave. Bevat niet de letterlijke formulering zoals opgenomen in de regionale bestuursafspraken

Voortkomend uit de regionale bestuursafspraken in 2015 zijn voor de POL-uitwerkingen Wonen, Bedrijventerreinen, Kantoren en Detailhandel (werklocaties) regionale visies opgesteld. Deze visies zijn vastgesteld door de individuele gemeenteraden. De geactualiseerde bestuursafspraken 2017/2018 gaan uit van de vastgestelde (of te actualiseren) regionale visies.

Regio Zuid-Limburg	Regio Midden-Limburg	Regio Noord-Limburg
<p>Algemene afspraken/uitgangspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Principes provinciaal beleid als uitgangspunt regionaal beleid - Regionale afstemming is de norm - Samenwerking in geval van (complexe) casuïstiek (mogelijkheid inzetten casusteams) - Provincie faciliteert gemeenten invulling dynamisch voorraadbeheer - Naleving afspraken door aanspreken, afstemmen, bindend oordeel door provincie (op verzoek gemeenten) - Mogelijkheid inzetten wettelijk instrumentarium provincie - Opnemen bestuursafspraken in provinciale Omgevingsverordening - Wijzigingen bestuursafspraken in gezamenlijk overleg 	<p>Algemene afspraken/uitgangspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Principes provinciaal beleid als uitgangspunt regionaal beleid - Regionale afstemming is de norm - Samenwerking op basis van integraal ontwerpen en dialoog voeren aan de voorkant - Provincie faciliteert gemeenten invulling dynamisch voorraadbeheer - Naleving afspraken door aanspreken, afstemmen, bindend oordeel door provincie (op verzoek gemeenten) - Mogelijkheid inzetten wettelijk instrumentarium provincie - Opnemen bestuursafspraken in provinciale Omgevingsverordening - Wijzigingen bestuursafspraken in gezamenlijk overleg 	<p>Algemene afspraken/uitgangspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Principes, basisafspraken en spelregels uit provinciaal beleid als uitgangspunt regionaal beleid - Bezien wordt hoe regionale visie als bouwstenen voor de implementatie Omgevingswet gebruikt kunnen worden - Regionale afstemmingsprotocol is leidend - Regiobestuur zit met mandaat college bij PHO Ruimte - POL-uitwerkingen (visies) worden door afzonderlijke raden vastgesteld - De provincie faciliteert de regio met tools voor monitoring en evaluatie - De provincie neemt op in provinciale Omgevingsverordening dat geen ruimtelijke plannen worden vastgesteld in strijd met voorliggende afspraken

<p>Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven regionale structuurvisie - Uitvoering geven aan Actieplan Wonen - Onderlinge afstemming, monitoring en evaluatie - Partijen in overleg in geval van afwijken beleid - Gezamenlijke inspanning instrumenten t.b.v. evenwicht woningmarkt 	<p>Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven regionale structuurvisie - Actualisering van de regionale structuurvisie - Opnemen naleving visie in provinciale omgevingsverordening 	<p>Wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven regionale structuurvisie - Opstellen nieuw regionaal woningbouwprogramma en bewaking voortgang in BO Wonen - Wijzigingen regionale structuurvisie in gezamenlijk overleg - Partijen in overleg in geval van afwijken afspraken - Onderlinge afstemming, monitoring en evaluatie - Provincie spant zich in om kwaliteit en betrouwbaarheid PCM woonmonitor te vergroten - Afspraken zijn geldig tot en met geldigheid regionale structuurvisie
<p>Detailhandel, bedrijventerreinen, kantoren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven regionale structuurvisie - Gemeenten stellen uitvoeringsprogramma op - Onderlinge afstemming, monitoring en evaluatie - Provincie draagt zorg voor monitoring 	<p>Werklocaties</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaststelling en uitvoering regionale beleidskader - Gemeenten stellen uitvoeringsprogramma op - Onderlinge afstemming, monitoring en evaluatie - Provincie draagt zorg voor monitoring - Mogelijkheid inzetten wettelijk instrumentarium provincie 	<p>Detailhandel, bedrijventerreinen, kantoren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven aan regionale structuurvisies. Deze vormen de formele basis voor regionale samenwerking. - Gemeenten verplichten zich uitvoering te geven aan uitvoeringsparagraaf - Uitwerking rol en positie van bestaande ambtelijke RPO's - Detailhandel: provincie organiseert regionale afstemming voor bovenregionaal verzorgende centra - Provincie spant zich in om kwaliteit en betrouwbaarheid REBIS als monitor, kantorenmonitor en winkelmonitor te vergroten/in stand te houden

<p>Energie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niet meer van toepassing i.v.m. RES proces 	<p>Energie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niet meer van toepassing i.v.m. RES proces 	<p>Energie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niet meer van toepassing i.v.m. RES proces
<p>Landbouw</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking partijen middels begeleiding en advisering initiatieven - Strategieën en instrumenten worden verkend voor dynamisch voorraadbeheer (aandacht leegstand) - Uitwerking voorstel landbouwinformatiesysteem - Samenwerking met sector aan ontwikkeling duurzame veehouderij - Verkennen stimuleringsinstrumentarium i.h.k.v. - grondgebonden land- en tuinbouw in goede balans met omgevingswaarden 	<p>Landbouw</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering regionaal programma - Vaststelling meerjarig uitvoeringsprogramma - Regionale ambitie uit programma ter instemming voorleggen aan B&W (en gemeenteraden) - Waar relevant door vertalen in Omgevingsvisies en plannen - Jaarlijkse monitoring en bijstelling activiteiten - Deelname en financiële bijdrage per gemeente te bepalen - Organisatie regionale afstemming - Gezamenlijke uitwerking informatiemanagement - Uitwerking afspraken 'schone stallen en latente ruimte' - Toepassing, doorvertaling en evaluatie leidraad mestverwerking - Verkenning strategieën en instrumenten VAB's, inclusief regionale afstemming nieuwe invullingen VAB's - Afstemming grootschalige initiatieven van agglomeratielandbouw - Opstellen en toepassing handvat omgevingskwaliteit als richtlijn voor grootschalige ontwikkelingen. 	<p>Landelijk gebied</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwerking beleid Landelijk gebied met daarin concretisering ambitie zoals beschreven in bestuursafspraken. - Ontwikkelruimte agrarische bedrijven: Leidraad voor het bepalen van de ontwikkelruimte voor de agrarische bedrijven is het regionaal ruimtelijk kwaliteitskader. In de bestuursafspraken zijn richtlijnen afgesproken voor solitair glas, intensieve teelten, agglomeratielandbouw, intensieve veehouderijen, mestverwerking. - Vijf afspraken betreffende uitwerking beleid, werkafspraken en monitoringsafspraken in het kader van leegstand van agrarisch vastgoed, verrommeling van het landelijk gebied en wellicht oneigenlijk gebruik. - Zes afspraken betreffende inhoudelijke verkenningen, handhaving en monitoring voor het onderwerp 'Schone stallen' met als doel om de milieubelasting van de omgeving te verminderen. <p>Ruimtelijk kwaliteitskader</p> <ul style="list-style-type: none"> - Borgen van de juiste balans tussen rust & ruimte enerzijds en de innovatieve & dynamische economie anderzijds als uitgangspunt voor het realiseren van de opgaven in het landelijk gebied (land- en

		<p>tuinbouw, energie, water (Deltaopgave), vrijetijdseconomie, woon & leefklimaat en natuur).</p> <ul style="list-style-type: none"> - De focus ligt vooralsnog op het landelijk gebied. - Er wordt geredeneerd vanuit de bestaande situatie en aanwezige kwaliteiten. - Gekoppeld aan een vijftal afspraken betreffende toe te passen principes en uitwerkingen.
<p>Vrijetijdseconomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking partijen middels begeleiding en advisering initiatieven incl. regionale afstemming - Opstellen regionale visie - Samenwerking aan traject vitalisering verblijfsrecreatie - Gezamenlijk voorstel voor een monitoringssysteem 	<p>Vrijetijdseconomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opstellen regionale visie - Toepassing ladder van duurzame verstedelijking - Afstemming alle nieuwe initiatieven conform opgesteld format - Aanpassing afstemming en format op basis van ervaringen - Elkaar informeren indien bestemmingsplan ontwikkeling reeds toestaat - Nader te maken afspraken rollen en takken t.b.v. aanpak vitaliteit verblijfsrecreatieve sector - Opstellen regionaal handhavingsbeleid permanent bewonen recreatieobjecten incl. onderzoeken benodigde aanpassing beleid (met oog voor capaciteits-, ondersteuningsbehoefte) 	<p>Vrijetijdseconomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - In lijn met de visie en het actieprogramma zijn de bestuursafspraken gegroepeerd rondom de 3 invalshoeken verblijfsrecreatie, dagrecreatie en vrijetijdlandschap. Uitgewerkt in 22 afspraken met betrekking tot verdere uitwerking beleid, instrumentarium, projecten, afstemming en monitoring